

**İSTANBUL KADIN KADIN İSTANBUL
PROJE KİTABI
SEÇKİ**

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı Yayınları: 38

Proje Koordinatörü
Tüba KARATEPE

Yayına Hazırlayan
Fatma TÜRE

Kapak Düzeni - Sayfa Tasarımı - Fotoğraflar
Özkan GÜNER – Mehmet Sadık KİŞİ

Kapakta Kullanılan Afiş Tasarımı
Sibel ERBAYAT

Baskı ve Cilt: Hanlar Matbaası
Yeşilce Mahallesi. Aytekin Sokak. No. 16
Kâğıthane - İstanbul
Tel: (0212) 324 08 82

**Film: Monad Film ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd Şti.**
Büyükdere Cad. Atakan Sok.
Petek Apt. B Blok No: 7/11
Mecidiyeköy 80310 İstanbul
Tel: (0212) 216 51 44
Fax: (0212) 212 21 63

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI
Kadir Has Caddesi. Fener Vapur İskelesi Karşısı Tarihi Bina. No:8
Haliç – Fener / İSTANBUL
Tel: 0212 534 95 50 – 0212 523 74 08
E-Posta : kadineserleri@gmail.com

ISBN: 978-975-8081-32-5

Telif Hakkı© Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı – 2010 Bu yapıtın aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz ve çoğaltılamaz.

İSTANBUL KADIN KADIN İSTANBUL
PROJE KİTABI
SEÇKİ

Yayına Hazırlayan: Fatma TÜRE

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı

İstanbul, 2010

EDİTÖR'DEN

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı, İstanbul 2010 etkinlikleri kapsamında, "İstanbul Kadın-Kadın İstanbul" başlıklı bir dizi panel düzenledi. Birbirinden ilginç bu paneller sadece oturumlarda yer alan konuşmacıların değil izleyicilerin de soru ve yorumlarıyla katıldığı, zengin, doyurucu ve eğlenceliydi. İşte bu kitap, o panellerdeki konuşmalardan bir bölümünü, yazıya dökülmüş olanları içeriyor. Kitabı okurken göreceğiniz gibi, yazılardan bazıları akademik bazıları günlük lisanla yazılmış; yazarların kendi deneyimlerinden, yıllarca emek verdikleri iş sahalarındaki uzmanlıklarından, anılarından ve İstanbul'a bakışlarından kesitler içeriyor. İstanbul hakkında, alt başlıklar ne olursa olsun, herkesin kendi tarzında söyleyeceği bir şeyler var. İşte bu yüzden de yazıları tek tipleştirmeden, yazarların kaleme aldığı şekliyle sizlere sunmak istedik. Edebiyattan sanata, sağlıktan mutfığa kadar çok çeşitli konulardan oluşan makaleler belki üzerinde düşündüğümüz belki de hiç aklımıza gelmeyen bilgiler, detaylar sunuyor. Kitabın sonunda yazarlarla ilgili alfabetik olarak hazırlanmış kısa bilgiler de yer alıyor. Yaklaşık bir buçuk yıl süren paneller, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi kadın konulu kütüphanecilik ve arşivcilikte¹ olduğu kadar etkinlikler üretmek ve bunları kalıcı hale getirmekte de öncü olduğunun güzel bir kanıtı değil mi? Herkese iyi okumalar diliyorum.

Fatma TÜRE

---

¹ Batıda birinci dalga feminist hareketin sonunda seçme seçilme hakkı için süfrajelerin verdiği mücadelenin belgelerini gelecek nesillere aktarmak isteyen ve yok olmaktan korumak için bazı öncü kadınlar 1930'lu yıllarda kadın konulu kütüphane ve arşivler kurmuştur. Bu alanda İngiltere'de Millicent Garret Fawcett Fransa'da Marguerite Durand Hollanda'da Rosa Manus gibi kadınlar, kendi arşivlerini bağışlayarak koleksiyonların ilk nüvesini oluşturmuşlardır. Bugün bu kütüphane ve arşivler öylesine büyük koleksiyonlara sahip kurumlar haline gelmiştir ki örneğin Hollanda'daki kütüphane gibi isim değiştirerek Kadın Tarihi Enstitüsü statüsüne ulaşmıştır.

SUNUŞ

İstanbul Kadın-Kadın İstanbul projesi kapsamında, Ajansımızın destekleriyle İstanbul Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın değerli ekibi tarafından, 2009 yılından bu yana düzenlenen onlarca panelin ardından derlenen bu kitap, önümüzdeki yıllar için de kalıcı olacak bir referans eserdir.

Ülkemizde halen zaman zaman eksikliğini hissettiğimiz kadın çalışmaları alanında, böylesine bir projenin gerçekleşmiş olması, Ajans olarak gurur duyduğumuz adımlarımızdan biri.

Günümüz ve geçmiş İstanbul'unu, kadın merkezli bakışla ele alarak, İstanbul'da yaşayan kadınların yaptırdığı veya yaşadığı tarihi mekânları görünür kılarak, İstanbul'un sosyal tarihinde kadınların rollerini vurgulayan proje kapsamında, bir yılı aşkın süredir tam 30 panel ve 8 gezi düzenlendi.

Bu panellerde değerli araştırmacı ve akademisyenler tarafından gerçekleştirilen bildiriler arasında seçilenler ise işte birazdan sayfalarını çevireceğiniz bu kitapta, kadının bu kentteki yerine ışık tutarken, bir yandan da kadının bu coğrafyaya özgü olarak tarih boyunca geçtiği evreleri, kadının toplumun değer yargılarının değişmesiyle birlikte nasıl şekillendiğini gözler önüne seriyor.

Ne mutlu bize ki, Ajans olarak İstanbul Kadın - Kadın İstanbul projesinin bir parçası olduk ve 2009 - 2010 yılları içerisinde bu proje başarıyla hayata geçirilmiş oldu.

Hazırlanan bu seçki yayınıla, projemizin 2010 sonrasına da kalıcı izler bırakacak olmasından dolayı, bir kez daha İstanbul Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın değerli emekçilerine teşekkürü borç biliyoruz.

Saygı ve sevgilerimle,

Şekib AVDAGİÇ

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı

Yürütme Kurulu Başkanı

PROJE HAKKINDA...

"İstanbul Kadın-Kadın İstanbul" projesinin ilk panelinin 15 Ağustos 2009 Cumartesi günü kütüphanemizde yapılacağını duyurduğumuzda, buraya ilk defa geleceklere yolu tarif ederken, söze "Fener Vapur İskeleyi'nin karşısındaki tarihi bina.." diyerek başladık. 18 ay devam eden projemizin Caddebostan Kültür Merkezi, Rahmi Koç Müzesi -Fenerbahçe Vapuru ve Harbiye Kongre Merkezi'nde gerçekleştirdiğimiz 3 panelin dışında diğer tüm panellerini burada, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nda gerçekleştirdik.

"İstanbul Kadın-Kadın İstanbul" projesinin ön çalışmaları, ilk panelden çok önce başladı. Projenin amaçları; İstanbul'daki kadınları ve kadın tarihini görünür kılmak, unutulmuş ve süregelen folklorik değerleri gün ışığına çıkarmak, İstanbul'un kültür tarihinde kadınların rollerini ortaya koymak, İstanbul'da yer alan kadınların yaptırdığı veya yaşadığı tarihi mekânları, tarihi eserleri kadın bakışıyla incelemek, bu mekânları rehber eşliğinde gezmek ve bu geziler sırasında, farkındalık yaratmak olarak belirlendi.

Bu amaçlara uygun panel başlıklarının ve gezi bölgelerinin belirlenmesi, proje ekibinin oluşturulması ve projenin İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'na sunulması ile kabul edilmesi arasında uzun ve bütün ekibi heyecanlı bir bekleyişe sürükleyen bir süreç yaşandı. 2009 ve 2010 yıllarına yayılan proje, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın yönergelerine uyularak iki kısımda planlandı. Projenin birinci kısmı olan 2009 yılında, 12 panel ve 6 geziden oluşan 18 etkinlik gerçekleştirildi. Bu etkinliklere çeşitli meslek ve yaş gruplarından bine yakın kişi katıldı. 2010 yılında ise 18 panel ve 2 gezi yapıldı. Bu etkinliklerimizde de yaklaşık 900 kişi katıldı.

Paneller, 1 moderatör ve 4 konuşmacı şeklinde organize edildi. Her konuşmacıya 20 dakikalık konuşma süresi verildi ve panel sonrasında soru-cevaplar ile katkılar için zaman ayrıldı. Katılımcılar, panel sonrası kütüphanemizin bahçesindeki ikram sırasında, her biri konularında uzman panelistlerle fikir alış-verişine devam ederken, sohbet imkânı da buldular.

Gezilerimizi, belirlenen güzergâha göre kısa kara ve/veya deniz yolculukları ve ardından yürüyüşlerle gerçekleştirdik. Otobüslerle yaptığımız rahat, konforlu ve güvenli yolculukların organizasyonunda bize çok destek olan Adnan Ulusev'e teşekkür ederiz. Gezilerimizin rehberliğini yapan, profesyonel bilgisini, nezaketi ve engin bilgi dağarcığıyla bizlerle paylaşan değerli arkadaşım Doç. Dr. Oğuz İcimsoy'a ayrı bir teşekkür borçluyuz. Her türlü olumsuz hava koşulunda bizlere daima güler yüzle kılavuzluk ederken, kadınların gizli tarihi konusunda da bizleri bilgilendirdi, dikkatlerimizi hergün görüp, hakkında bilgi sahibi olmadığımız mekânlar ve eserlere yönlendirdi.

Geniş bir zaman dilimine yayılan bu proje sayesinde, basında yer alan haberler eşliğinde 21 yıldır faaliyet gösteren Vakfımızın görünürlüğü ve bilinirliği artırıldı. Çoğu ilk kez gelen konuklarımız, kütüphane ve arşiv çalışmalarımız konusunda bilgilendirildiler, yeni yayınlarımızdan haberdar oldular. Proje süresince, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın katkılarıyla dağıtılan çeşitli hediyeler, projeyi ve vakıf çalışmalarını anlatan broşürlerimiz, Vakfın bilinirliğinin artırılmasında etkili bir araç oldu. Arşiv ve kütüphane malzemesini kullanmak isteyen okur sayımızda da bu süre zarfında ciddi bir artış olduğu gibi, gönüllülerimizin de sayısı arttı. Panellerimize katılan farklı konularda uzman konuklarımız ve dinleyicilerimiz sayesinde hem yeni dostlar edindik hem de çalıştıkları alanlarda onların danışmanlıklarına başvurarak panellerin daha verimli olmasında önemli katkılar elde ettik. Panel sunumlarının kitaplaşmasıyla da bilginin kayıt altına alınmasını sağlayarak bu bilgileri kalıcı kıldık. İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı bünyesinde yer alan çok az sayıda 'kadın' konulu projeden birisini gerçekleştirerek ve kadın çalışmalarında bilgi-belgenin önemine dikkat çekerek "belge yoksa tarih yoktur" sözünü bir kez daha vurgulamış olduk.

Proje kitabımızın editörü Fatma Türe, 2010 dönemi proje asistanlarımızın da desteğiyle panellerimize katılan konuşmacılardan özgeçmişlerini ve konuşma metinlerini elde etmek, eksikleri tamamlamak ve uzun soluklu bir çalışma olan "İstanbul Kadın-Kadın İstanbul" projesini kalıcı hale getirmek için çok önemli olan bu kitabın en iyi şekilde ortaya çıkmasını sağladı. Projenin tamamlanma tarihine kitabın yetiştirilmesindeki tüm uğraşları için kendisine çok teşekkür borçluyuz.

Projemiz sırasında davetimizi kabul ederek gelen, sunumlarıyla bizleri bilgilendiren tüm konuşmacılarımıza ve panellerin yönetimini üstlenen bütün moderatörlerimize çok teşekkür ederiz.

Proje asistanlarımız Sezi Arı, Firdevs Hoşer, İfakat Eğilmez, Mehmet Sadık Kişi ve Özkan Güner'in bitmeyen bir enerjiyle, güler yüzle ve samimiyetle, bazen mesai saatlerini aşan çalışmaları olmasaydı, bu proje hedeflerine ulaşamayacaktı. Hepsine yürekten teşekkür ediyorum.

Vakfımızın iki değerli kütüphane çalışanı Hülya Hayatseven ve Gönül Küfteoğlu, projenin resmi görevlileri olmamalarına rağmen, profesyonel bir çabayla, kütüphane ve arşivdeki işlerini aksatmadan çok önemli görevler üstlenerek özveriyle çalıştılar ve hepsini başardılar. Kendilerine ayrıca teşekkür ediyorum.

Kütüphanemizin düzeni ve ikramlarımız sırasında destekleri için Serdar Türk ve Ali Ulusoy'a, güler yüzü ve pozitif enerjisiyle Erol Koçak' a da ayrıca teşekkür ediyoruz.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü, Atatürk Kitaplığı, sivil toplum örgütü ve yerel yönetim işbirliğinin çok güzel bir örneği olarak Vakfımıza verdiği desteklerle bu projeye de katkı sağladı. Başta İstanbul

Büyükşehir Belediyesi Kütüphane ve Müzeler Müdürü Sayın Ali Mazak olmak üzere, bizlere destek olan bütün kütüphane çalışanlarına çok teşekkür ederim.

1989 yılından beri faaliyet göstermekte olan Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı desteğiyle gerçekleştirdiği bu projede yer alan, katılımıyla bizlere destek olan, Vakfımızın faaliyetlerine katkıda bulunan herkese yürekten teşekkür ediyorum.

Tüba ÇAVDAR KARATEPE

Proje Koordinatörü